

A jótékonyág gyakorlása és helyes alkalmazása.

— Ki rendez, ha a Szabadoktatási Egyesület a rendező? —

(Saját tudósítónktól.) A Szegedi Szabadoktatási Egyesület legutóbb kézimunkakiállítást hirdetett ügyes reklámszelemmel és gyalázatosan rossz magyarsággal megcsiszolt kommunikációban. Az eléggé terjedelmes hírt minden lap közölte, mert hát tetszik tudni, a szerkesztőségekben jó fiúk ünek, akik szívesen görnyednek azért, hogy a hátukon mások másszanak fölfelé. De a görnyedés néha fáj, különösen nagyon fáj olyankor, amikor a mászásnál hibás fogásokat észlelünk, amelyeknél bepillantást nyerünk az ugynevezett közéleti funkciók titkai közé.

Ilyen bepillantást enged most nekünk a Szegedi Szabadoktatási Egyesület, amely eddig ismeretlen mohósággal akar a hátunkon fölfelé kuszni. Mint a lapokból tudni méltóztatik, ez az egyesület mosat, varrat, vasaltat, népünnepélyeztet, festet, hordágyasztat, megágyasztat, felágyasztat, sőt dalolni, táncolni se szégyel, mi sem természetesebb tehát, minthogy a mozi is felvette kiterjedt üzletágai közé. A mozi valóban jövedelmező üzlet és hogy ezt a jövedelmezőséget a munkavágy milyen mohóságával, az utánjárás milyen agilitásával igyekszik a Szabadoktatási Egyesület a jótékonyág számára kamatoztatni, az sok más dolog kíséretében kiderül a következő levélváltásból:

Ad 1308/915. t. f. sz.

Tekintetes

Bach Jenő és Testvére uraknak

Szeged.

A Szegedi Szabadoktatási Egyesület az Önök hazafias készsége folytán a tulajdonukat képező Korzó-Moziban f. hó 16-án, d. u. 5 és este 7 és 9 órai kezdettel külön műsor nélküli 3 előadást tartott, melyben az egyesület olyképp vett részt, hogy városunk társadalmát, iskoláit, társadalmi uton, nemkülönben több hirlapi cikk útján a jótékony célra való tekintettel megjelenésre kérte. A cél el is éretett, mert mindhárom előadás zsufolt volt.

Miután az előadásnak immár egy hete s az egyesület a nyilvánossággal szemben kötelezettségben van, felkérem, hogy az egész jövedelemnek 50%-át, mint amely összeg tanuk előtt a rokkant katonák és pamut költségeinek javára lekötött, hozzám részletes és szabályszerű elszámolás mellett 3 napon belül beküldeni sziveskedjenek.

Szeged, 1915. november 23.

Tisztelettel

Jánossy Gyula,
kir. tanfelügyelő.

1915. november 24.

Nagyságos Jánossy Gyula kir. tanfelügyelő urnak
Szeged.

Vettük f. hó 23-iki 1308/1915. sz. b. átiratát és a következőkben van szerencsénk válaszolni:

Ön hozzánk fordult és pedig alant jegyzett főnökünkhöz, hogy a Korzó Moziban egy általunk megállapított napon a jövedelemnek egy bizonyos hányadát engedjük át jótékony célra és azon kötelezettséget vállalta az Önael egyidejűleg megjelent t. egyénekkel egyetemben, hogy az előadás sikere érdekében olyképpen fognak közreműködni, hogy a jegyek eladását legalább részben, a három előadásra eszközölni fogják.

Legnagyobb sajnálatunkra azt tapasztaltuk, hogy az Önök részéről ez irányban semmi sem történt, mely körülményt alant jegyzett főnökünk Önöknek kifejezésre is juttatta és így elhatároztuk, hogy az ered-

ményezett 500 koronát a Polgármester ur rendelkezésére bocsátjuk.

De még más körülmény is vezette ez irányu elhatározásunkat mert tapasztaljuk, hogy általunk a háboru folyama alatt különféle címekre egyeseknek és egyesületeknek kifizetett összegekről hozzánk nem érkeztek be az adatok és elszámolások, hogy azon összegek azon célra hasznosan és körültekintően fel is lettek-e használva.

Nem óhajtunk ezzel senkinek a jóhiszeműségében és feltétlen becsületességében — aki a jótékonyág körül közreműködik — gyanúsítást kifejezni, azonban szerény nézetünk szerint ildomos és talán a rendhez tartozik, hogy az az illető, aki a pénzeket rendelkezésre bocsátja, legalább tudja, hogy milyen rendeltetésre lett az felhasználva.

Mi jótékonyági célokra adtunk és a jövőben is adni fogunk közecélok támogatására, de elhatároztuk, hogy összegeket kizárólag és egyedül a Polgármester ur kezéhez fogunk juttatni. Nem engedhetjük meg, hogy az általunk adományozott összegek egy elszámolás tárgyát képezzék. Mi a Polgármester urat megkértük, hogy legyen szíves a neki átadott 500 korona összegből, miután Bódóné Öngysága nekünk megjegyezte, hogy Önök a hadbavonultak pamutkiszolgálására már 200 koronát előzőleg elköltöttek, illetve a főispáni hivatalból az anyagot átvették, ezen 200 koronát folyósítottam.

Megjegyezni óhajtjuk még, hogy mi Nagyságodnak f. év szeptember 1-én egy előadásból folyólag adadtunk 1429.10 koronát Kísszeged felépítése céljaira és legnagyobb sajnálatunkra arról kellett értesülnünk, hogy azon összeg még ma sem érkezett rendeltési helyére. Mindezen körülmények arra az elhatározásra készítették, mint már előbb megjegyeztük, hogy úgy most, mint a jövőre nézve, csakis a Polgármester ur Öngysága kezéhez fogjuk juttatni és neki módjában lesz az érdemes és hasznos intézményeket a saját hatáskörében istápolni.

Reméljük, hogy Ön is be fogja látni, hogy a leghelyesebben jártunk el, mert végtére a főcél, a jótékonyág gyakorlása és helyes alkalmazása.

Kérjük ezt tudomásul venni és vagyunk teljes tisztelettel

Bach Jenő.

Ad 1308/915.

Tekintetes

Bach Jenő és Testvére uraknak

Szeged.

Vettem f. hó 24-ről kelt levelét s mint-hogy annak tartalma f. hó 23-án fenti sz. a. tett intézkedésemet nem elégíti ki, rövidesen arra kell kérnem a tisztelt Címet, miszerint az elszámolást velem írásban közölve, a meg-egyezőssel kikötött 50 % bruttó bevételt a f. hó 16-án tartott három zsufolt házból a Szeged Szabadoktatási Egyesület javára címemre megküldeni sziveskedjenek 8 napon belül, mert ellenesetben a törvényes eljárásra kénytelenítetem.

Tanuk előtt eszközölt egyességünk egyáltalán nem engedi meg, hogy a kérdéses 50 %-ot az egyesületen kívül máshova utalják, levelükben jelzett elhatározásuk csak Önöknek lehet irányadó és a jövőre nézve. Ami a pénznek hováfordítását illeti, megjegyzem, hogy a Szeged Szabadoktatási Egyesület mindenkor hatósági felügyelet alatt álló intézmény, mely az egyesekkel soha, de illetékes hatósággal szemben mindenkor elszámolással tartozik.

Szeged, 1915. november 26.

Tisztelettel

Jánossy Gyula

a Szeged Szabadoktatási Egyesület
ügyvezető elnöke.

A kérdéses mozi-előadások rendezésében tehát az egyesület olyképp vett részt, hogy

városunk társadalmát, iskoláit társadalmi uton, nemkülönben több hirlapi cikk útján a jótékony célra való tekintettel megjelenésre kérte fel. Szóról-szóra ezt mondja a hivatalos átirat. Igazán megható áldozatkészség a jótékony cél érdekében. Az iskolákat is társadalmi vagy hirlapi uton kérte fel az egyesület a megjelenésre? Miért nem árulja el azt is a hivatalos átirat, hogy az egyesület elvitt a Korzó-mozi pénztárából jegyeket árusítani és azokat pontosan vissza is vitte. A közönséget társadalmi és hirlapi uton megjelenésre kérték fel? A Korzó mozinak hetenként több zsufolt háza van, mint ahány nap van egy héten. Tisztára azért, mert a neve kitűnő cégér és valamit maga is ért a reklámhoz. Ne komédiázzunk kérem, ezeknek az előadásoknak sikeréhez semmivel sem járult hozzá a Szabadoktatási Egyesület. A reklám-hireket írta. És azokat sokkal jobban és szerényebben megírja a Korzó-mozi.

Az ügy egyéb részét kommentár nélkül adjuk át a nyilvánosságnak.

Szerbia.

Elmondta: Löw Immánuel.

Pusztá pálcámmal keltem át a Jordán folyón és most kettős táborra lettem. (Móz. I. 32, 11.)

Egyedül uralkodó pálcájával, öröklött jogával lépett a mai napon trónra az ifju királyi herceg és ma az agg király trónja mellett a kettős álladalom kettős tábora áll őrt.

Megteremtette a király bölcsesége az egyesség acéltömbjét, azt a haderőt, amely északon és délen két, sőt három táborban küzd hosszú hónapok óta a fölszaporodott támadók hadai ellen.

67 alkotása tette lehetővé, hogy a király, uralkodásának 67-dik évébe lépve, fegyverben láthassa népeit, köztük a magyart, aki a szörnyű mérközésben lelkekihűltig védi királya trónját. A szent nyelven a fegyver neve zájin. betűértéke szerint 67. Hatvanhét fegyverét hordja a monarkia, fegyverben áll a nemzet, ifja, öregje, vérrel írja a történet könyvébe azt a tanulságot, hogy nem azért van magyar nemzeti álladalom, mert ellenei türik, barátai védik s a billenékeny európai egyensúly követeli, hanem azért van, mert ellenségeivel mérközve leveri őket. A történelem talaján vértel vetnek, karddal boronálnak. Ime most vértel vetünk, karddal boronálunk: győzelem magvát hintjük el. Védjük a hazát, védjük agg királyunk trónját.

Alig tud a történelem 67 esztendő uralkodói pályáról!

És ez a pálya nem volt kényelmes ütemű életséta: gazdag volt megpróbáltatásban, nehézségekkel, akadályokkal, csalódással, keserűséggel, gondnal teljes. És a hosszú uralkodói pálya hetedik évtizedében jött a legnagyobb rázkódtatás, a világorkán, amelynek nyomában fakad a hosszú bölcs uralkodás jutalma, a békének sudaras győzelmi pálmája.

Kétfelé osztotta seregét a király, mint valamikor kisded csapatát küzdésre kész ősapánk. Az egyik északon tart ki; a kiverit orosz visszavágyó lomha tömegét fogja föl eleven gátja. A másik délen vitézlik kétfelé válva. Szembeszáll ott a hitszegő olasz konok rohamaival; állja esze-veszett dobpergő tűzét, végez emitt a bűntető igazság haragvó hevével a sziklás szerb tartományok fejei és népei felől.

Déli határunkon tanyáz a szerb nép, mint a szentföld déli szélén Edóm, vérvörös, a vérben gázoló, fejedelmi vért ontó, uraülő faj.

Most saját ura ölette a szerbet. A gonosz, immár hontalan uralkodó bűnéért lakol a szerencsétlen nép. Népölés volt a fejedelemgyilkos fejedelem utolsó szereplése. Országán, népén a próféta látomása teljesült. Ime kicsinnyé tettek a népek sorában, megvetett vagy igen nagyon! (Obadiás I. és kövv.)